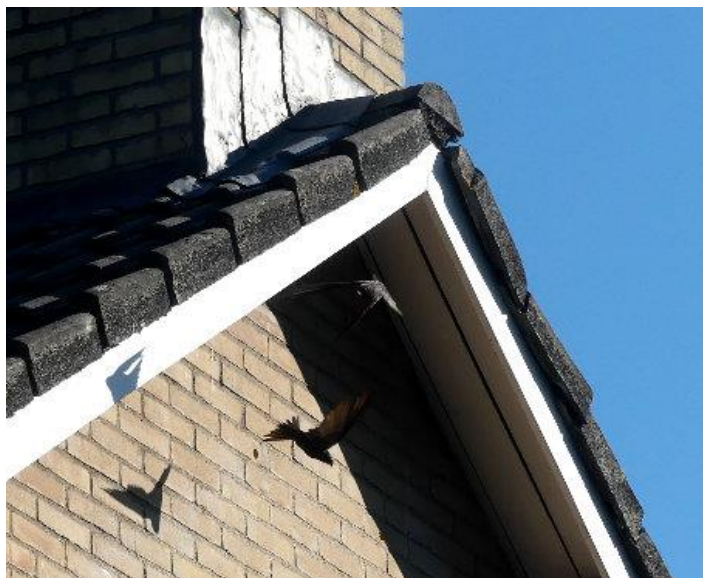

Wnb in de praktijk

Soortenmanagementplannen,
natuurinclusief bouwen en de
gebiedsgerichte aanpak natuur.

Waarom een soortenmanagementplan?

Op weg naar een natuurinclusieve samenleving!

Met het verduurzamen van woningen en renovatieprojecten neemt de bedreiging voor gebouw bewonende soorten toe. Nestplaatsen voor gierzwaluwen en huismussen en verblijfplaatsen voor vleermuizen verdwijnen. Bij aanwezigheid van deze verblijfplaatsen moet een ontheffing of verklaring van geen bedenkingen (vvgb) worden aangevraagd bij de provincie. De praktijk wijst uit dat ontheffingen vanwege de lange procedures niet altijd worden aangevraagd.

Foto: Nestplaats van een kolonie gierzwaluwen. Deze soort is voor het broeden afhankelijk van geschikte gebouwen.

Ecologische kennis kan bij gemeenten een probleem zijn. Soms wordt teruggevallen op de omgevingsdienst en omdat omgevingsdiensten meerdere gemeenten bedienen kost het vragen van kennis tijd.

Zorgvuldig handelen volgens de Wet natuurbescherming kost in de praktijk al snel 1,5 tot 2 jaar; dit wordt veroorzaakt door het uitvoeren van onderzoek, het opstellen van mitigerende en compenserende maatregelen, het aanvragen van een ontheffing of een verklaring van geen bedenkingen en fauna te laten wennen aan nieuwe voorzieningen.

Nu de bouwsector anno 2018 uit een dal komt zijn stagnaties in het bouwproces onwenselijk.

Risico's en consequenties

En stagnaties liggen op de loer. Houd je geen rekening met beschermde soorten dan kan dit grote consequenties hebben;

- Vertragingen en hoge kosten; Hoge kosten voor het creëren van nieuwe voedselgebieden, vliegroutes en verblijfplaatsen zijn vaak een gevolg van een reactieve werkwijze op de Wet natuurbescherming;
- Kansen voor een effectievere soortenbescherming worden gemist;
- Het verdwijnen van verblijfplaatsen zonder enige vorm van compensatie kan grote gevolgen hebben voor de soort en de gunstige staat van instandhouding;
- Spouwmuurisolatie heeft grote impact op vleermuizen. De situatie is dan ook uiterst zorgelijk. Als we onze aanpak niet structureel en duurzaam veranderen dan zijn de negatieve gevolgen voor beschermde gebouwbewonende soorten enorm en mogelijk onomkeerbaar.

Foto: Enkele voorbeelden van ingrepen waarbij beschermde soorten kunnen worden aangetroffen.

Een effectieve aanpak binnen handbereik

Het kan ook anders. Een effectieve aanpak ligt binnen handbereik;

- Met de gebiedsgerichte aanpak natuur, waar het soortenmanagementplan (SMP) een onderdeel van is, is er meer zekerheid voor ruimtelijke projecten; het proces ligt vast en het is duidelijk welke beschermende maatregelen uitgevoerd moeten worden.
- Met een soortenmanagementplan kan er daarnaast invulling gegeven worden aan actieve soortenbescherming.
- Met een soortenmanagementplan kan worden aangehaakt op thema's als klimaat adaptieve stad en het verbeteren van de leefomstandigheden voor wilde bijen.
- Met de integrale en natuurinclusieve aanpak is het voor gemeenten, de bouwsector en woningbouwcorporaties mogelijk om vele malen effectiever en efficiënter te werken.
- Door met een soortenmanagementplan te werken worden maatregelen voorgesteld op basis van een grotere ecologische context. Hierdoor kunnen meer kansen voor beschermde natuur benut worden.

Hoe kunnen organisaties worden geholpen?

Gemeenten, bouwsector en woningbouwcorporaties kunnen worden geholpen door ze te begeleiden met het proces voor een SMP en de implementatie ervan.

Voorkomen is beter dan genezen. Samenwerken is beter dan weerstand. Door een natuurinclusieve aanpak waarbij beschermde (stads)natuur en ruimtelijke planvorming integraal optrekken wordt daar vorm aan gegeven in de gebiedsgerichte aanpak natuur.

Een soortenmanagementplan kent vele voordelen;

- Het brengt een grotere ecologische context dan alleen het projectgebied in beeld waardoor een betere bescherming mogelijk is;
- Het geeft zekerheid over wat er aan ontwikkeling mogelijk is;
- Een aanpassing van een ruimtelijk plan omwille van beschermde natuur kan veel beter onderbouwd worden;
- Het wordt veel duidelijker hoe de compensatie op maat uitgevoerd kan worden;
- Het SMP kan ook invulling geven aan actieve soortenbescherming die voortvloeit uit een gemeentelijke ambitie;
- Het vertrekpunt voor een SMP zijn de soorten en hun ecologische context en niet zoals bij een gedragscode de maatregelen; In bepaalde gevallen kan er prima gewerkt worden met een gedragscode, maar dan vooral op projectniveau.
- Praktische oplossingen voor soorten voor zowel bestaande als nieuwbouwwoningen kunnen geïmplementeerd worden in het SMP.

Foto: Huismus. Schuilmogelijkheden in de directe nabijheid van het nest zijn van cruciaal belang voor de instandhouding van de soort. Natuurinclusief bouwen gaat dan ook verder dan het aanbieden van geschikte verblijfplaatsen. De integrale benadering van het SMP in het planproces waarbij op basis van ecologische randvoorwaarden invulling wordt gegeven aan een stedenbouwkundig plan vergroot de effectiviteit van soortenbescherming.

De onderzoek frequentie van regulier ecologisch onderzoek is bedoeld voor een projectlocatie. Wordt een dergelijke frequentie toegepast op gebiedsniveau dan kunnen de kosten enorm oplopen. Het kan spannend zijn om de reguliere onderzoek frequentie los te laten. Het is dan ook van belang dat juristen, ecologen, de bouwsector en de woningbouwcorporaties hierover met elkaar in gesprek gaan.

Het vertrekpunt is het gemeenschappelijke doel om op een duurzame wijze, met zorg voor beschermde natuur een gebied te ontwikkelen. Het volgende overzicht met een aantal te doorlopen fasen kan daarbij helpen.

Fase	Wat moet je doen?
1	Veranker het SMP in gemeentelijk beleid
2	Kies een ontwikkelgebied, deel van de gemeente of wijs de gehele gemeente aan voor je SMP onderzoek
3	Analyseer het onderzoeksgebied op relevante biotopen
4	Kies de soorten die je wilt onderzoeken
5	Verzamel zo veel mogelijk stakeholders die willen investeren
6	Voer het onderzoek naar de geselecteerde soorten uit
7	Geef aan welke kansen en risico's er mogelijk in het gebied aanwezig zijn
8	Stel natuurinclusieve en compenserende maatregelen voor
9	Beschrijf het proces in een uitvoeringsplan om een zorgvuldige uitvoering te borgen
10	Vraag een gebiedsontheffing aan
11	Voer de ruimtelijke ingreep uit op basis van de ontvangen gebiedsontheffing en houd een natuurboekhouding bij.
12	Organiseer het toezicht en de handhaving (de beschrijving ervan vindt plaats in stap 9)
13	Organiseer de monitoring (de beschrijving ervan vindt plaats in stap 9)

Gemeenten en de bouwsector kunnen een grote rol spelen door bij nieuwbouw het natuurinclusief bouwen te stimuleren en te standaardiseren.

Wat is het resultaat?

- Het resultaat van de gebiedsgerichte aanpak natuur is de gebiedsontheffing;
- Deze gebiedsontheffing is het natuurtoetskader waar gemeenten met hun omgevingsvergunningen en provincies met hun ontheffingen rekening mee moeten houden;
- Het resultaat is lasten vermindering voor burger, ondernemers, bouwsector en woningbouwcorporaties, maar ook voor gemeenten;
- Processen en maatregelen liggen vast. Er is zekerheid voor alle partijen.
- Het resultaat is dat gemeentelijk beleid getoetst kan worden aan het SMP en dat kansen voor beschermde biodiversiteit beter benut kunnen worden.
- Het resultaat is dat er beter invulling gegeven kan worden aan actieve soortenbescherming.
- Het resultaat van de gebiedsgerichte aanpak natuur is dat er gericht onderzoek gedaan kan worden naar de werking van opgelegde maatregelen (monitoring).
- De gebiedsgerichte aanpak natuur biedt ook de mogelijkheid om kennis en ervaringen met elkaar te delen omdat de belangen dichterbij elkaar zijn komen te liggen.

***“Natuurinclusief werken
zou de normaalste zaak
van de wereld moeten zijn”.***

Meer weten?

Neem geheel vrijblijvend contact op met:

Maarten Kaales

Adviseur ecologie en soortenmanagementplannen

Email: kaales.nl@gmail.com

Telefoon: 085-0654182

SMP-website: www.gebiedsgerichteaanpaknatuur.nl

Foto's brochure: Maarten W. Kaales

Ecologisch onderzoek & Monitoring

SMP

Natuurboekhouding

Gebiedsontheffing aanvragen

Implementatie en procesbegeleiding

Samen met Arcadis werkt Kaales Natuur & Ondernemen aan het onder de aandacht brengen van de gebiedsgerichte aanpak natuur en SMP's bij gemeenten en woningbouwcorporaties. Hierbij worden twee sporen gevolgd;

- *Een inhoudelijk spoor, waarbij het maken van een SMP verzorgd wordt door Arcadis.*
- *Een procesmatig spoor, waarbij de procesbegeleiding en implementatie voor gemeenten en woningbouwcorporaties verzorgd wordt door Kaales Natuur & Ondernemen.*